

RECENZIE

JEDLIČKA, Richard a kol.: Poruchy socializace u dětí a dospívajících

Praha: Grada. 2015. 544 s. ISBN 978-80-247-5447-5.

Predložená publikácia pochádza z dielne známych českých odborníkov na problematiku výchovy, rizikového správania, zvládania kritických životných situácií a prevenciu sociálnopatologických javov. Ide skutočne o veľmi širokú oblasť, ktorá sa vymyká užšie nastavenému názvu publikácie, a tak niektoré kapitoly, hoci s témou súvisia, sú podľa mňa akosi „navyšé“ /napr. Prehľad teórií sociálnych deviácií, Zločin a právny systém/. Autori uvádzajú predpoklad, že publikácia je určená nielen odborníkom, ale aj študentom, ale pri pohľade na veľkosť publikácie budú pravdepodobne odradení od čítania jedni aj druhí. Kniha má totiž neveriteľných 403 strán a z vlastných aj sprostredkovaných skúseností viem, že toto nie je práve motivačný aspekt vzhľadom na nechut' dnešných študentov čítať čokoľvek, nehovoriac o odbornej literatúre. Táto publikácia by mohla byť prístupnejšia, ak by sa autori napríklad rozhodli urobiť tému na pokračovanie, teda do viacerých menších publikácií, ktoré by bolo možné vložiť do batožiny či kabelky, alebo len tak strčiť pod pazuchu a vyraziť čítať do exteriérov. Takto môže akurát tak ležať doma na stole a čakať na daždivé dni.

Hoci chápem potrebu autorov zakomponovať súvisiace témy aj podtémy, niekedy je menej viac. Často ide o dávno známe fakty, ktoré sa nachádzajú v ďalších podobne zameraných monografiách, skriptách a učebniciach /za všetky napríklad vynikajúca Sociálna patológia Petra Ondrejkooviča/. Odvádzajú totiž pozornosť od tých častí, ktoré sú skutočne zaujímavé, hodné čítania a zamyslenia. A takéto pozoruhodných kapitol je v publikácii dosť, najmä ak ide o komparáciu poznatkov z miestnych a zahraničných realít, ktoré môžu byť pre študentov aj odborníkov z praxe mimoriadne prínosné. Tie tvoria presne tú hodnotnú časť, ktorá stojí za preštudovanie /napr. Nespracované problémy, krízy a ich dôsledky, Pastoračná starostlivosť o deti a dospievajúcich v ťaživej životnej situácii, Využitie artefietiky a arteterapie pri prevencii, Výchovná dramatika alebo Prevencia medzi realitou a fikciou/. Ide o poznatky konfrontované s neskreslenou realitou, často obohatené o cezhraničné skúsenosti. Na tie treba upriamiť pozornosť najmä preto, že hoci mnohé fenomény až tak okato nezasahujú do našich pokojných životov, ale odborníci zaznamenávajú ich postupne sa zvyšujúcu intenzitu a tak sa nemôžeme tváriť, že nás sa to ešte netýka. Obzvlášť rada by som upozornila na kapitoly, ktoré sa zaoberajú vplyvom nevhodnej socializácie, stresu, psychosomatických ochorení, neuróz, konfliktov na vývoj detí a ich správania, a tiež krízovou intervenciou a preventívnymi aktivitami, ktoré môžu byť skutočne prínosné

nielen pre študentov, ale najmä pre začínajúcich učiteľov a v neposlednom rade pre rodičov. Na tých netreba zabúdať, v súčasnosti sú už sčítanejší a uvedomelejší, ako by sme predpokladali. A je to aj na ich prístupe k deťom vidieť, čo je dobrá správa.

Aj keď verím, že sme ešte v našich končinách pri písaní odborných publikácií neskĺzli do bohapustého naháňania kreditov za siahodlhé autorské háčky, občas mám pri čítaní diel rôzneho charakteru tento dojem. Niektoré kapitoly tejto publikácie si rozhodne takéto označenie nezaslúžia, sú písané s poctivým úmyslom informovať o realite výchovných a socializačných tendencií, o potrebe preventívnych aj intervenčných či prevýchovných zásahov, a nútia zamyslieť sa nad číhajúcimi hrozbami, ktoré by nás dospelých mali primäť k vyššej pozornosti. Deti sú predsa len stále našou budúcnosťou, aj keď nám to už často v tomto europriestore príde ako zle vyladené kliše. Knihu rozhodne odporúčam, ale treba zvoliť správne miesto a čas na jej preštudovanie.

Silvia Dončevová